

TÁRSASÁGI ÜGYEK

A Magyar Nyelvtudományi Társaság 99. közgyűlése

A Magyar Nyelvtudományi Társaság 99. közgyűlését 2003. december 16-án tartotta a Magyar Tudományos Akadémia székházában.

1. **B e n k ő L o r á n d** elnöki megnyitó szavai után hangzott el **H o n t i L á s z l ó** „Hiedelmek és hipotézisek az uralisztikában” című előadása.

2. Az előadás után **K i s s J e n ő** főtitkári beszámolója következett.

Tisztelt Közgyűlés! A Magyar Nyelvtudományi Társaság első száz esztendejének utolsó évét kezdjük. Ugyanis száz évvel ezelőtt, 1903. december 19-én volt az alakuló közgyűlés, amelyen megválasztották az elnökséget is, elnöknek Szily Kálmánt, jegyzőül pedig Melich Jánost és Tolnai Vilmost. A Társaság alapszabályzatát 1904. május 2-án erősítette meg a belügyminiszter, s „ezzel a társaság végleges megalakulása megtörtént” (MNY. 1905: 93).

1. A Társaság első évszázadának utolsó előtti, tehát idei esztendeje a szokásos mederben haladva telt el. Két választmányi ülés volt: október 14-én küldtük ki bizottságainkat. Mivel az alapszabályzat három alelnök választását teszi lehetővé, s mivel egyik alelnökünk, Kiss Lajos idén januárban elhunyt, két új alelnök személyére kértünk javaslatot attól a bizottságtól, amelynek elnökéül Fábíán Pált, tagjaiul pedig Bańczerowski Januszt, Kenesei Istvánt, Sebestyén Árpádot és Szabó Józsefet kértük föl. Kiküldtünk még három bizottságot: a Pais- emlékérem és -díj odaítélésére javaslatot tevő bizottság elnöke Ördög Ferenc, tagjai Gerstner Károly, B. Gergely Piroska, Hoffmann István, Pesti János és Zala megye képviselője. A Csűry-bizottság elnöke Hajdú Mihály, tagjai Balogh Lajos, Hegedűs Attila, Szabó Géza és Szabó József, illetőleg Balázs Géza, Bíró Ferenc, Fodor Katalin, Kálnási Árpád és Raátz Judit. A megemlékezési bizottság elnöke az e tisztségéről lemondó Bolla Kálmán után Elekfi László lett, tagjai pedig Békési Imre, Keszler Borbála és Nyirkos István. Hajdú Mihály arról adott tájékoztatást, hogy az idei Nyelvjárási Gyűjtőpályázatra 32 pályamű érkezett be, s közülük többet is megjelentetésre és/vagy díjazásra érdemesnek talált a bizottság. Különdíjra **CSÁSZI ILDIKÓ** „Zoboralja helynevei” és **SEBŐK ATTILA** „Barkóság helynevei” című dolgozatát, 1. díjra **MAZURKA KÁROLY** „Szuhogya falu tájszótára” című 800 lapos kéziratát, 2. díjra **NAGY LAJOS** „Állandó szókapcsolatok a Marcal mentén” címmel írt pályamunkáját, 3. díjra pedig **DIÓSZEGI ANNA** és **KÓTAI ANITA** közös munkáját, amely a magyar nagyatlasz kérdéseinek egy ré-

szére Soponya községben adott válaszokat tartalmazza. Tájékoztatást hallgattunk meg tagfelvételi kérelmekről s megjelent kiadványokról. Arról is, hogy a MTA Nyelvtudományi Intézetével közösen rendezzük meg a következő Magyar Nyelvtudományi Kongresszust, a Magyar Nyelvészek VII. Nemzetközi Kongresszusát 2004. augusztus 29—31-én.

December 9-én tartott választmányi ülésünkön meghallgattuk és jóváhagytuk a bizottsági javaslatokat. Új alelnökeink a választmányi határozat értelmében Honti László és Nyomárkay István. Ez azt jelenti, hogy Társaságunk alelnöki triumvirátusát immáron újra egy hungarológus, egy finnugrista és egy szlavista nyelvtudós alkotja. Az emlékérmek és díjak odaítéléséről elnökünk ad majd tájékoztatást az érem- és díjkiosztás során. A társasági tagdíj továbbra is változatlan, s mondhatni jelképes: 500 Ft aktív felnőtteknek, 400 nyugdíjasoknak és 300 diákoknak. Megvitattuk, mit kellenne-lehetne tenni annak érdekében, hogy szélesebb körben is felhívjuk a figyelmet a Társaságra, illetőleg hogy tagságunkról pontosabb képünk lehessen. Jövőre, a centenáriumi évben a szükségesnek vélt intézkedéseket megteesszük. Zimányi Árpád telefonos tájékoztatása alapján tudjuk, hogy a tavaly elmaradt egri anyanyelv-oktatási napokat 2004. július 5—7-én rendezni meg az egri főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszéke Társaságunk támogatásával.

2. Idén tizenöt szakosztály-előadás hangzott el központi rendezésben: hetet a magyar, négyet-négyet pedig az általános nyelvészeti és a finnugor szakosztály rendezett. Debreceni csoportunkban 4 felolvasó ülést rendeztek. Ebből az egyik születésnap ünnepi tudományos ülés volt (Nyirkos Istvánt köszöntendő). Hagyományosan mindig aktív részt vállalnak vidéki csoportjaink tagjai a magyar nyelvvel kapcsolatos rendezvényeken, legyen szó A Magyar Nyelv Hete alkalmairól, a Debreceni Nyári Egyetemről, az Ady Akadémiáról vagy másról. Társaságunk nevében A. Molnár Ferenc tolmácsolta jókívánásainkat a Vizsolyi Alapítvány Kuratóriumának az ülésén Vizsolyban, valamint korábban is a Károli Gáspár- és a Szenci Molnár Albert-szobor avatásakor és megkoszorúzásakor. Szombathelyi csoportunk az ottani főiskola magyar nyelvészeti és uralisztikai tanszéken dolgozó tagtársainkra támaszkodva egy konferenciát rendezett „Emberközpontúság a magyar nyelv oktatásában és kutatásában” címmel, illetőleg részt vállalt a hungarológiai nyári egyetem megszervezésében, amely az Oroszországban élő kis finnugor nyelvek képviselőinek szolt. „Él-e még a latin örökség?” címmel az európai nyelvek napjára is szerveztek egy tanácskozást. Pécsi kollégáink Rónai Béla 80. születésnapjának megünneplését (április 23.), illetőleg Temesi Mihály és Tomanóczy Jolán emléktáblájának a leleplezését és a hozzá kapcsolódó tudományos ülészeket szervezték meg október 26-án az ormánsági Hirics községben.

Örömmel jelentem, hogy április 23-án megalakult Társaságunk jászsági csoportja, mégpedig a Szent István Egyetem Jászberényi Főiskolai Karán. Elnökévé Farkas Ferenc nyugalmazott főiskolai tanárt választotta a csoport. Csatlakozom az eseményről tudósító JUHÁSZ DEZSŐ méltatásához és jókívánásaihoz (MNY. 2003: 253), s valamennyi tagtársunk nevében sok sikert kívánok a csoport tevékenységéhez.

3. Tagjaink közül többen is kerek évszámú születésnapot értek meg. Őket köszöntöttük. A 80 évesek közül Fábíán Pált, szakosztályelnökünket a magyar szakosztály ülésén, Rónai Bélát pedig Pécsen, pécsi szakosztályunk hathatós közreműködésével. Levélbeli köszöntőt kapott Juhász József, Bán Ervin, Horpácsi Illés és Kuntner Mária. A 70 évesek közül szakosztály-ülésen Budapesten köszöntöttük Gulya Jánost, Hajdú Mihályt, Hazai Györgyöt, Ördög Ferencet. Debrecenben — ünnepi tudományos ülészekon — Nyirkos Istvánt, Szegeden pedig Rozgonyiné Molnár Emmát. Levélbeli köszöntést kapott Hollós Attila, Tatár Béla és Vassné Kovács Emőke. Mindegyik jubilánsunknak e helyről is gratulálunk és további termékeny éveket kívánunk.

Szomorú kötelességünk halottainkra emlékezni. Kiss Lajosra, néhai alelnökünkre, a Magyar Nyelv szerkesztőbizottságának tagjára, a névtan és az etimológia, valamint a lexikográfia kitűnő tudósára. Szende Aladár, a magyarországi magyar anyanyelvi oktatás ügyének fáradhatatlan, tudománytörténeti fontosságú képviselőjére, mindig aktív választmányi tagunkra, a Magyar Nyelvőr néhai szerkesztőjére, aki 90. életévében hunyt el. Balassa Ivánra, a jeles Csúry-tanítványra, aki ta-

valy novemberben hunyt el, s akinek néprajzi munkáiban is benne van nyelvészeti tudása és érdeklődése, s aki a Magyar Néprajzi Társaság vezetőjeként is mindig szoros kapcsolatot tartott Társaságunkkal. Kelemen Tibornéra, a francia—magyar szellemi kapcsolatok kutatójára, a francia nyelv és nyelvészet egyetemi oktatójára, a Francia Becsületrend kitüntetettjére. F. Mészáros Henriettára, az osztják nyelv kutatójára, a finnugor nyelvészet oktatójára. Zsemlyei Jánosra, kolozsvári nyelvésztársunkra, a szótörténet és a nyelvi kapcsolatok kutatójára, az „Erdélyi magyar szótörténeti tár” munkatársára. Bodolay Gézára, aki művelődéstörténeti és nyelvi közleményekkel gazdagította ismereteinket, s aki a berlini Humboldt Egyetemnek volt magyar vendégtanára, Iványi Zoltánra, akit Dévai Bíró-kutatásai tettek ismertté körünkben, valamint Meskó Sándor tanár úrra. A Néprajzi Múzeumban a Magyar Néprajzi Társasággal és a Reguly Társasággal együtt rendezett ülésen emlékeztünk Schmidt Évára, az obi-ugor nyelvjárások és néprajz, illetőleg folklór tragikus hirtelenséggel elhunyt kutatójára.

4. Taglétszámunkról egzakt adatokkal azért nem tudok szolgálni, mert nem minden esetben kapunk értesítést elhalálozásokról, illetőleg arról, ha valaki tagságát szünetelteti vagy a maga részéről lezártnak tekinti. Az idei tagfelvételek és az elhalálozások figyelembevételével tagságunk létszáma 620 körül mozog. A tagdíjfizetési morál változatlanul alacsony a kívánatoshoz képest. Ennek aligha a tagdíj összege az oka, az ugyanis sok máshoz képest kirívóan alacsony.

A személyi jövedelemadó egy százalékának a felajánlásával idén is nagyjából azonos összeggel támogatták a névtelen támogatók Társaságunkat, mint tavaly: összesen 410 397 forinttal. Mikor köszönetet mondok mindannyiuknak ezért, jelzem, hogy az összeget a társasági kiadványok támogatására fordítjuk, egyszersmind fölhívom újra a figyelmet a magyar nyelvtudomány támogatásának eme lehetőségére.

5. A Társaság folyóiratával, a Magyar Nyelvvél kapcsolatos megszokott jó hír, hogy a szokásos rendben és ütemben jelenik meg, tehát idén is karácsony előtt várható a 4. szám megjelenése. Bizonyos változásokról azonban hírt kell adnom. Kiss Lajos elhunytával a szerkesztőbizottságot súlyos veszteség érte. Helyére a választmány Nyomárkay Istvánt választotta meg. Mivel pedig finnugor nyelvész közreműködése is kívánatos, a szerkesztőbizottság javaslatára a választmány Honti Lászlót választotta a szerkesztőbizottsági tagok sorába. Elfogadta a választmány a szerkesztőbizottság azon javaslatát is, hogy Farkas Tamás tanársegéd személyében legyen technikai szerkesztője a folyóiratnak. A Magyar Nyelvnek — miként a Magyar Nyelvőrnek is — azonos mértékben emelkedik az előfizetési ára: egy-egy szám ára 500 Ft, az évi előfizetés pedig 2 000 Ft lesz 2004-ben. Tudjuk, ez az ár sok más folyóirathoz képest igencsak jutányos.

6. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai című sorozatunkban idén egy kötet, a 218. jelent meg: „A magyar nyelv és a magyarnyelvű oktatás helyzete Romániában”. Megjelent továbbá a MURÁDIN LÁSZLÓ gyűjtését tartalmazó, JUHÁSZ DEZSŐ szerkesztette „A romániai magyar nyelvjárások atlaszá”-nak VIII. kötete.

Tisztelt Közgyűlés! Biztos vagyok abban, hogy a következő évi, centenáriumi közgyűlésünk az ideinél sokkal vonzóbb, színesebb, változatosabb lesz. Azt kívánom, lehessünk résztvevői ennek a valóban ünnepi eseménynek mindannyian — erőben, egészségben. Az ünnepekre szóló jókívánásaimat is kifejezve kérem jelentésem elfogadását.

3. A főtitkári jelentést a közgyűlés elfogadta. Ezt követően B a l o g h L a j o s olvasta föl a pénztárosi jelentést. E szerint a 2003. év társasági bevételei így alakultak:

MTA-támogatás (a folyóirat-támogatással együtt)	3.460.000	
Tagdíjak	182.900	
Kiadvány-értékesítés	211.450	
Személyi jövedelemadó 1%-a	410.327	
Egyéb bevételek	250.400	
Összes bevétel	4.515.077	forint.

A Társaság kiadásai pedig így alakultak:

Nyomdaköltség (a folyóiratot is beleértve)	2.195.424
A jászberényi konferencia támogatása	100.000
Munkabér és megbízási díjak	1.516.200
A személyi kifizetések közterhei	439.000
Posta- és telefonköltiségek, bérleti díj	216.420
Összes kiadás	4.467.044 forint.

2003-ban is sikerült, miként az előző években, pozitív mérleggel zárni a pénzügyi évet. 2004-ben lényegi változás nem várható. Reméljük tehát, hogy kiadásainkat egyensúlyban tudjuk tartani a bevételekkel.

4. A pénztárosi jelentést követően A . M o l n á r F e r e n c ismertette a Számvizsgáló Bizottság jelentését: a Társaság iratait, bizonylatait, elszámolásait átnézve minden rendben lévőnek találtatott.

5. A közgyűlés záróakkordjaként B e n k ő L o r á n d elnök méltató szavak kíséretében szólta Fehértói Katalinnak, az idei Pais-émlékérem és -díj kitüntetettjének (Budapest) eredményes névtani munkásságáról (az emlékérem és -díj ünnepélyes átadására Zalaegerszegen tavasszal kerül sor). Méltatta a Csűry-émlékérmét és -díjat elnyert Mizser Lajosnak, a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola tanárának a nyelvjárástani és névtani tevékenységét, s méltató szavak kíséretében nyújtotta át a Nyelvjárási Gyűjtőpályázat 1. díját elnyert Mazurka Károlynak a díjat és az erről szóló oklevelet. A közgyűlés elnöki zárszóval ért véget.

Közzéteszi: KISS JENŐ